

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 12.860
Tarih : 21.07.2025

31587

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı tarafından Anayasa'nın 98. ve içtüzüğün 96. ve 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını rica ederim.

Gülüstan KILIÇ KOÇYİĞİT

Kars Milletvekili

Kars ve çevresinde son haftalarda yaygınlaşan SAT-1 serotipli şap hastalığı, bölge hayvancılığı açısından ciddi bir krize yol açmıştır. Büyükbaş hayvanlarda görülen yüksek bulaşıcılık oranı ve artan hayvan ölümleri, bu alanda yürütülen kamu politikalarının etkinliğini sorgulatmaktadır. Bölge halkı, hayvanlarına aşı uygulandığı halde hastalığın önlenemediğini, hatta bazı durumlarda aşı sonrası vakalarda artış gözlemlendiğini ifade etmektedir. Bu durum, kullanılan aşılardan etkililiği ve güvenilirliğinin sorgulanması başta olmak üzere, aşı politikalarının bütünlüklü biçimde gözden geçirilmesini zorunlu kılmaktadır.

Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından sahada uygulanan aşılardan hangi süreçlerle denetlendiği, bu aşılardan üretim ve ithalat aşamasındaki onay mekanizmaları ve etkilerine dair veriler kamuoyuyla açık bir şekilde paylaşılmamaktadır. Bu şeffaflık eksikliği, üreticilerde güvensizlik yaratmakta ve sahadaki gözlemlerle bakanlığın açıklamaları arasında ciddi bir uyumsuzluk doğurmaktadır.

Ayrıca, aşı uygulaması zorunlu tutulmakta ve aşı yaptırmayan hayvan sahipleri buzağı desteklemelerinden mahrum bırakılmaktadır. Desteklemelerin salgın hastalıkla mücadelede bir teşvik unsuru olarak değil, cezalandırma aracına dönüştürülmesi, üreticiyi daha da kırılgan bir

duruma itmektedir. Bu uygulamanın gerekçeleri, bilimsel temeli ve saha verileriyle ne ölçüde örtüştüğü kamuoyuna en hızlı şekilde açıklanmalıdır.

Öte yandan, hastalığın ithal hayvanlar aracılığıyla yayılmış olabileceğine dair şüpheler de gündemdedir. Son yıllarda artan hayvan ithalatı kapsamında ülkeye giriş yapan hayvanlara hangi testlerin uygulandığı, şap hastalığına ilişkin özel bir denetim sürecinin olup olmadığı, bölgedeki salgınla ithalat politikaları arasında doğrudan veya dolaylı bir ilişki bulunup bulunmadığı derinlemesine araştırılmalıdır.

Hastalığın yayılma hızı ve etkisi, yalnızca hayvan sağlığını değil, doğrudan halk sağlığını riske atmakta ve bölge halkının geçim kaynaklarını da tehdit etmektedir. Tarım ve hayvancılıkla geçimini sağlayan üreticiler, hayvan kayıplarına karşı destek ve telafi mekanizmalarının yetersizliğinden şikâyetçidir. Bugüne dek hayvanlarını kaybeden yurttaşlara ne ölçüde destek sağlandığı, zararlarının tazmini için ne tür adımlar atıldığı konusunda kamuoyuna tatmin edici bir açıklama yapılmamıştır.

Şap hastalığı gibi hızla yayılan bir salgın karşısında alınması gereken yapısal ve idari önlemlerin yeterince uygulanmadığı görülmektedir. Hayvan hareketliliğinin denetlenmesi, karantina uygulamalarının artırılması, toplu dezenfeksiyon gibi temel halk sağlığı önlemlerinin sahada yeterince karşılık bulup bulmadığı net değildir.

Bu bağlamda;

1. SAT-1 serotipine karşı kullanılan mevcut şap aşısının etkinliği bilimsel olarak test edilmiş midir? Bu aşılar hangi kurumlar tarafından üretilmiş, denetlenmiş ve ruhsatlandırılmıştır?
2. Kars ve çevresinde, aşı uygulanmış olmasına rağmen şap hastalığı nedeniyle ölen hayvan sayısı kaçtır? Aşıya rağmen ölümlerin devam etme sebeplerine ilişkin Bakanlığınızın elinde herhangi bir saha araştırması veya bilimsel değerlendirme var mıdır?
3. Şap aşısı neden zorunlu tutulmaktadır?
4. Aşısı yapılmamış buzağılara buzağı destekleme ödemesi yapılmamasının gerekçesi nedir? Bu şartlandırmanın, aşıya erişimi olmayan ya da aşının etkinliğinden şüphe duyan üreticileri cezalandırmaya dönüştüğünü düşünenlere karşı cevabınız nedir?

5. Sahadan gelen bilgiler, aşı yapılmış hayvanlarda hastalığın daha yaygın görüldüğünü, aşısız hayvanlarda ise daha az görüldüğünü belirtmektedir. Bakanlığınız bu gözlemleri doğrulayan ya da yalanlayan herhangi bir bilimsel rapor yayınlamış mıdır? Tarım İl Müdürlüklerinden bu konuda düzenli veri toplanmakta mıdır?
6. Kars ilinde şu ana kadar SAT-1 serotipi nedeniyle kaybedilen büyükbaş ve küçükbaş hayvan sayısı kaçtır? Bu kayıpların ekonomik karşılığı tespit edilmiş midir? Hayvanlarını kaybeden üreticilere zararlarının tazmini için bir planlama yapılmakta mıdır?
7. SAT-1 serotipli şap virüsünün Türkiye'ye ithal edilen hayvanlar aracılığıyla gelmiş olabileceği yönünde iddialar bulunmaktadır. İthal edilen hayvanlara hangi hastalık testleri yapılmaktadır? SAT-1 serotipine özgü testler yapılmış mıdır? İthal hayvan kaynaklı bulaş riski değerlendirilmiş midir?
8. Şap hastalığının çok hızlı yayılmasının nedenleri nelerdir? Ortak sulama alanları, hayvan pazarları ve kontrolsüz hayvan hareketliliği bu yayılımda etkili olmuş mudur? Bakanlığınız bu konuda yeterli bilimsel bilgiye sahip midir?
9. Tarım ve Orman Bakanlığı'nın karantina, dezenfeksiyon, hayvan hareketlerinin kısıtlanması, ortak kullanım alanlarının kontrolü gibi önleyici uygulamaları Kars özelinde nasıl yürütülmektedir? Bu uygulamalar sahada ne sıklıkla denetlenmektedir?
10. Şap hastalığı zoonotik karakter taşıyan, yani hayvandan insana geçebilen bir hastalık olup, özellikle bağışıklık sistemi baskılanmış bireyler için tehdit oluşturmaktadır. Bu kapsamda, Sağlık Bakanlığı ile birlikte halk sağlığını korumaya yönelik bir eşgüdüm mekanizması kurulmuş mudur? Risk gruplarına yönelik uyarı ve bilgilendirme çalışmaları yapılmakta mıdır?
11. Kars bölgesinde şap hastalığına bağlı olarak toplu hayvan ölümleri yaşanmakta mıdır? Eğer yaşıyorsa bu ölümler kaç farklı işletmede, kaç hayvanı kapsayacak düzeydedir?
12. Veteriner Hekimler Odaları, üretici birlikleri ve sahadaki bağımsız uzmanlarla birlikte yürütülen ortak bir kriz yönetimi çalışması yapılmakta mıdır? Bu kurumların görüşleri Bakanlık politikalarına ne düzeyde yansıtılmaktadır?